

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno nedelje in praznika. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 659
podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Dokončni prelom med Anglijo in Bolgarijo

Angleški veleposlanik v Sofiji je danes dopoldne sporočil ministrskemu predsedniku Filovu prekinitev odnosov med Anglijo in Bolgarijo — Zaščito angleških interesov v Bolgariji prevzamejo Zedinjene države

SOFIJA, 5. marca s. (Columbia B. S.) Angleški poslanec pri bolgarski vladi Rendell se je za danes ob 10. dopoldne bolgarskega časa (ob 9. srednjeevropskega časa) prijavil v avdienco k bolgarskemu ministrskemu predsedniku Filovu ter ga obvestil, da se je Anglija odločila prekiniti diplomatske odnose z Bolgarijo.

Po tem obvestilu se je podal Rendell v angleško poslaništvo, da pripravi vse potrebno za odhod. Kolikor je znano, bo Rendell zapustil Sofijo, čim bodo opravljene vse potrebne formalnosti ter končane priprave za odhod vsega članstva poslaništva. Računajo, da bo Rendell odšel iz Sofije v naslednjih dveh ali treh dneh. Verjetno bo Rendell odpotoval čez Carigrad, vendar to še ni končno odločeno.

LONDON, 5. marca j. (Reuter) Na merodajnem mestu službeno potrjujejo vest iz Sofije, da so bili diplomatski odnosi med Veliko Britanijo in Bolgarijo prekinjeni. Kolikor je bilo znano do 10. ure dopoldne, angleški poslanik Rendell še ni zapustil Sofije.

SOFIJA, 5. marca AA. (Stefani) Angleški poslanik v Sofiji Rendell je danes dopoldne predsedniku bolgarske vlade Filovu sporočil prekinitev diplomatskih vezi med Bolgarijo in Anglijo. Preden je izročil to obvestilo, je Rendell sprejel zastopnike angleškega in ameriškega tiska in jim podal izjavo o tem sklepu.

Rendell je snoči poklical k sebi grškega poslanika v Sofiji in zastopnike Belgije, Nizozemske in Poljske, da bi z njimi določil način izvedbe tega dejanja. Najbrž bo Rendell z osebjem poslaništva odpotoval s posebnim vlakom iz Bolgarije v ponedeljek. Zaščito angleških koristi v Bolgariji bo prevzelo ameriško poslaništvo.

Sofija, 5. marca AA. (Stefani) Bolgarske oblasti pripravljajo poseben vlak, s katerim se bo danes odpeljalo osebje angleškega poslaništva. Angleški poslanik Rendell bo ostal v Sofiji še nekaj dni po prekinitvi diplomatskih odnosov.

Zunanji minister Popov namerava odstopiti

New York, 5. marca. s. (Ass. Press) Po informacijah iz dobro poučenih krogov v Sofiji namerava bolgarski zunanji minister Popov prihodnje dni podati ostavko. Portfelj zunanjega ministrstva bo najbrž prevzel ministrski predsednik Filov.

Prva angleška letala nad Bolgarijo

Sofija, 5. marca. 1. Angleška izvidniška letala so se včeraj prvič pojavila v precejšnji višini nad bolgarskim ozemljem. Kolikor so mgole ugotovili oblasti je bilo nad Bolgarijo vsega skupaj 12 angleških letal.

Berlinski odgovor Moskvi

V Berlinu izjavljajo, da sovjetska vlada pazljivo zasleduje dogodke na Balkanu — Temeljna elementa nemške politike v južnovzhodni Evropi — Vsi nemški ukrepi so v znamenju vojne proti Angliji

Berlin, 5. marca AA. (Stefani) V zvezi z izjavo Moskve o pristopu Bolgarije k trojni vezi in o prihodu nemških čet v Bolgarijo pripominjajo na pristojnih mestih, da se izjava Moskve tiče odnosov med SSSR in Bolgarijo.

Rusija iz več razlogov ne more razumeti potreb, ki popolnoma opravičujejo ravnanje vlade v Sofiji, ter ukrepov, ki jih je podvzela os. Italija in Nemčija bočeta v prvi vrsti zagotoviti red in mir na Balkanu in na ta način preprečiti Angliji, da bi na tem področju izvedla svoj načrt za razširitev vojne. Na drugi strani pa morata državi osi pripraviti politični in vojaški teren za dosego končne zmage in reda. Čisto naravno in razumljivo je, da druge vlade ne vedo za ves načrt in cilje in se zato njihovo stališče morda razlikuje od stališča tistih držav, ki so pristopile k trojni zvezi.

Izjava Moskve dokazuje, da sovjetska vlada pazljivo zasleduje dogodke na Balkanu in da želi svoje mnenje odkrito izraziti.

Končno ponovno zatrjujejo, da so nemške čete prišle v Bolgarijo samo zato, da zagotovijo svobodo in varnost države, ki bi bila gotovo potegnjena zaradi angleške politike v katastrofo.

„Ako sovjetska vlada odkrito in brez omejitev izraža svoje stališče, je to stvar njene politike“

Berlin, 5. marca i. V zvezi z izjavo sovjetske vlade o stališču Rusije glede prehoda nemške vojske v Bolgarijo, je večeraj uradni predstavnik zunanjega ministrstva podal zastopnikom tujega tiska izjavo, v kateri med drugim naglašajo, da so vzroki za prihod nemške vojske v Bolgarijo znani, in da se nemški ukrepi in politika na jugovzhodu Evrope ravna po naslednjih dveh točkah.

1. Nemčija hoče zgraditi in zagotoviti trajen mir ter stabilen red za vse čase na jugovzhodu Evrope.

2. Vsi ukrepi Nemčije se izdajajo v znaku vojne proti Angliji, ki bo napadena povsod, kakor je izjavil vodja nemške države, kjerkoli se bo pojavila in ki se ji bodo preprečili vsaki pokušaji v tej smeri.

To sta dva elementa naše politike na nam jugovzhodni Evropi. Na teh dveh točkah snuje vlada Nemčije svoja prijateljska in organizacijska ter prijateljska. Ako druge vlade nimajo v svoji politiki teh dveh izhodnih točk, imajo druga mnenja glede rešitve južnovzhodnega problema. Ta problem je treba razmotrivati s stališča, da zakonit nemške politike ne trpe nobene omejevanja v borbi z Anglijo. Če ima sovjetska vlada drugačno mnenje o odločitvi Bolgarije, sprejema Bolgarija to na znanje. Če vlada Sovjetske zveze odkrito in brez omejitev izraža svoje stališče, je to zadeva njene politike. Naša politika obstoji v tem, da upošteva vse ukrepe in da pokrene politične akcije ter prevzema posledice, ki iz tega izvirajo.

Ta izjava je izzvala pravo senzacijo, ker se je z njo prvič odkrito priznala razlika med rusko in nemško politiko na Balkanu.

Rusija in Dardanele

Berlin, 5. marca s. (Columbia B. S.) V svoji oddaji za Ameriko je nemški radio dejal ponoči v komentarju k Tassovi izjavi o ruskem stališču do prihoda nemške vojske v Bolgarijo, da ta izjava dejansko ničesar ne spremeni v zadržanju Rusije v sedanjih vojni. Za Rusijo predstavljajo še vedno Dardanele temeljno točko zanimanja. Rusija vsekakor ne bo intervenirala, dokler Dardanele ne bodo ogrožene.

Japonski glas

Tokio, 5. marca s. (Reuter) Agencija Domei citira neki japonski list, ki piše v zvezi s Tassovo izjavo o ruskem stališču do prihoda nemške vojske v Bolgarijo: Dejstvo je, da Rusija ne odobrava prihoda nemške vojske v Bolgarijo, kar pomeni, da se mora Nemčija še bolj pripraviti in podvesti še večje ukrepe.

Angleško tolmačenje

London, 5. marca o. (United Press) Uradno izjavo ruske vlade o prihodu nemških čet v Bolgarijo tolmačijo v Londonu kot

odkriti neodobravanje tega dogodka, pri čemer izjavljajo, da pomeni ta objava najostrejša stališča, ki ga je Moskva izrazila doslej proti slični akciji. V londonskih političnih krogih izražajo prepričanje, da pomeni ta izjava nezadovoljstvo Moskve zaradi možnosti razširjenja vojnih operacij v bližino Dardanel in da je zaradi tega bodisi indirektno opozorilo ali pa napoved možnosti revizije ruske zunanje politike.

Angleški tisk se podrobno bavi z ruskim stališčem. Diplomatski dopisnik »Daily Expressa« piše, da ruska izjava z nobeno besedo ne omenja napadalec. Po njegovem mnenju ni izključeno, da skuša Rusija s to najnovejšo izjavo pridobiti simpatije Turčije.

Posebne bolgarske oddaje

New York, 5. marca. s. (Ass. Press). Tako moskovski kakor angleški radio sta priredila včeraj zopet posebne bolgarske oddaje, o katerih sta ponavljala besedilo Tassovega komunikata o stališču ruske vlade do prihoda nemške vojske v Bolgarijo.

Po izročitvi Hitlerjevega sporočila v Ankari

Vsebinska poslanice, o kateri je razpravljala turška vlada pozno v noč, še ni znana — Turčija bo izpolnila svoje dolžnosti

Ankara, 5. marca. AA. (Anatolska agencija): Predsednik republike Ismet Ineni je sprejel včeraj popoldne nemškega veleposlanika v Papena, ki mu je izročil osebno sporočilo voditelja Nemčije in državne kancelarja Hitlerja. Ismet Ineni je zaprosil nemškega veleposlanika, naj poslavaru nemške države sporoči njegovo zahvalo za to pozornost in vljudnost. Izročitvi tega pisma je prisostvoval tudi turški zunanji minister Saradzoglu.

Ankara, 5. marca. s. (Reuter). O vsebinski poslanici kancelarja Hitlerja predsedniku Ineniju krožijo tu najrazličnejše govorice. Uradnega sporočila o vsebini poslanice še ni.

London, 5. marca. s. (Columbia B. S.) Današnji »Daily Mail« poroča iz Ankare, da je kancelar Hitler v posebni poslanici predsedniku turške republike Ineniju podal zagotovilo, da namerava Nemčija spoštovati nedotakljivost turškega ozemlja.

Ankara, 5. marca. s. (Columbia B. S.) Seja turške vlade, na kateri se je razpravljalo o posebni poslanici kancelarja Hitlerja predsedniku turške republike Ineniju, je trajala skoraj do polnoči. Do jutra ni bilo izdano o seji nobeno uradno sporočilo, pač pa poročajo, da bo najbrž danes govoril turški ministri predsednik Saidam po radiu. Ob tej priliki bo sporočil prebivalstvu vsebino poslanice kancelarja Hitlerja in tudi turški odgovor nanj.

Turški narod zre mirno v bodočnost

Ankara, 5. marca. s. (Reuter). Uradni turški radio je včeraj takole komentiral dogodke v Bolgariji: S svojo lašno odločitvijo je Bolgarija spremenila svoje ozemlje v vojno področje. Turčija je na taki spremembi zelo zainteresirana, ker se je s tem vojna prbi žala njenim mečam. Toda turški narod gre z mirnim dostojanstvom v bodočnost in je odločen izpolniti svoje obveznosti in obljube.

Vojni minister v evropski Turčiji

Carigrad, 5. marca. s. (Reuter). Turški notranji in vojni minister sta včeraj dospela v Carigrad. Oba odhajata na inspekcijsko potovanje po evropskem delu Turčije.

Ankara, 5. marca. s. (Reuter). Turška vlada je pozvala vsa industrijska podjetja v državi, da takoj javijo, s kakšnimi zalogi surovin razpolagajo in kakšno maksimalno proizvodnjo lahko dosežejo.

Curh, 5. marca. Beograd 10.—, Pariz 7.375, London 16.70, New York 431.—, Bruselj 69.—, Milan 21.70, Madrid 40.—, Amsterdam 229.—, Berlin 172.50, Stockholm 102.60, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 425.—, Lisabona 1726.—, Budimpešta 85.—, Atene 300.—, Carigrad 337.50, Bukarešta 212.50, Helsingfors 875.—, Buenos Aires 99.75.

Beograd motri z orlovskim očesom preteče vode Save in Dunava

Važne besede našega zunanjega ministra o položaju in ciljih Jugoslavije

Bern, 5. marca. AA. »Journal de Geneve« prinaša pod naslovom »Položaj Jugoslavije« in podnaslovom »Razgovor z jugoslovenskim zunanjim ministrom Cincar-Markovićem« telefonsko poročilo iz Beograda ob enem s sliko zunanjega ministra Cincar-Markovića. Poročilo se glasi:

Jugoslavija od začetka vojne ni nehala zbuhati pozornosti mednarodnih diplomatskih krogov. Z vsa pravico namreč, kajti njen zemljepisni položaj in njena vojaška sila, ki določata v tem trenutku poseben pomen, ker bi zadržanje te države moglo zelo vplivati na potek dogodkov v Podunavju.

Beograd, jugoslovenska prestolnica ki z orlovskim očesom motri preteče vode Save in Dunava ter piše strani miru in veselja.

Živi v posebnem nasprotju z mrzlim za držanjem ostalih prestolnic, kjer se pomikanje in skrb vseh vrst opažajo na obrazih ljudi. Beograjske kavarnarje prepolni, podal nekaj poslušal o temeljnih načelih jugoslovenske zunanje politike. Njegova reputacija diskreditirana diplomata in državnik, ki pretehta vsako besedo, nas ni presenetila. Nasprotno sprejel nas je v svojem kabinetu s prijaznostjo mirnega in ustrežljivega človeka, o katerem ne bi rekli, da leži na njem težke odgovornosti. Potem prinaša omenjeni list s kurzivnimi črkami naslednjo izjavo ministra dr. Markovića:

Glavni cilj in mogli bi reči tudi edini cilj naše zunanje delavnosti je, da ohranimo mir in okrepimo varnost naše države

s tem, da tudi v bodoče vzdržujemo najboljše odnose z vsemi državami, ki goje miroljubna čustva do nas. Naša prizadevanja so zlasti usmerjena k ureditvi dobrih sosedstvenih odnosov z našimi sosedmi, odnošajem, ki že obstoje. Bil sem srečen, ko sem o priliki svojega nedavnega uradnega bivanja v Budimpešti mogel ugotoviti, da madžarske voditelje navdajajo ista miroljubna in stvarjalna čustva.

Naše politično načelo je: razumevanje in sodelovanje. Razumevanje težav, ki jih imajo države v vojni, razumevanje njihovih potreb in njihove občutljivosti, prizadevanje ob stalnih prizadevanjih z naše strani, da jim pojasnimo kočljiv položaj države, katere glavni cilj je odstraniti vojno z njenih meja. Sodelovanje z vsemi državami, ki imajo iste cilje.

Imamo pred očmi to najvišjo nalogo in dolžnost do svoje države ter smo prepričani, da na ta način izvajamo sveto obveznost do Evrope.

Po teh odličnih in pomembnih besedah nas je minister dr. Cincar-Marković zapustil, zunaj po glavnih beograjskih žilah pa je telco življenje mirno dalje. Kakor da je vojna daleč in kakor da so grožnje z novimi spopadi samo izrodek bolečnih predstav na časopisih in pisarnah.

Zavami, zlasti pa s tistimi, ki so naše sosede, da se evropski jugovzhod obvaruje je ponovne razširitve vojnega področja.

Poglabitev gospodarskega sodelovanja, težko prizadeta po vojnem stanju v Evropi, in spet sodelovanje, ki bi pripravilo pot evropski pomiritvi, pomiritvi, ki je edina rešitev naše ranjene celine in njene tiščajte civilizacije. Edino v znamenju iskrenega in resničnega sodelovanja bo namreč Evropa mogla postaviti temelje novemu redu, ki bo mogel odstraniti zastarele predsode in umetne ovire, moralne in materialne, zaradi katerih danes vsi v Evropi trpimo.

Naša skrb, da ohranimo mir in varnost, ne prihaja nikakor iz kakšnega občutka bojazljivosti, pač pa iz globokega prepričanja, da se naša država mora v svojem imenu in v imenu Evrope boriti do konca, da odstrani vse vzroke nesoglasij na balkansko-podunavskem področju in da tu poveča izgleda za mir. Naša vztrajnost v tej smeri je vedno budna in mi ne bomo zamudili niti ene priložnosti, da se ne bi zavzeli za to, da se začne miroljubno reševanje.

Kakor znano, je jugoslovenska politika miru v popolnem soglasju z življenjskimi koristmi in z globokimi čustvi našega naroda.

Mi tudi od nikogar ničesar ne zahtevamo, pač pa želimo le zagotoviti našo človekoljubnost in našo narodno neodvisnost.

Vse politične pogodbe in celo tudi gospodarske, ki so bile podpisane zadnja leta od naše države, preveva volja, ki stremi za tem, da se doseže boljši in bolj organizirani mir na balkansko-podunavskem prostoru. Naša prizadevanja na poti k temu cilju niso rodila vseh zaželenih uspehov, toda verjemite mi, da se je ideja tesnega in miroljubnega sodelovanja med balkansko-podunavskimi narodi močno vsadila v narodno dušo ter smo se po zaslugi tega sodelovanja izognili težkih neprijetnosti.

Tudi v bodoče ne bomo opustili naših miroljubnih prizadevanj, ko se kupijo oblaki. Nasprotno! Dolžnost, ki jo čutimo do našega naroda, nas sili, da

podvojimo prizadevanja za ohranitev miru okoli naših meja.

Imamo pred očmi to najvišjo nalogo in dolžnost do svoje države ter smo prepričani, da na ta način izvajamo sveto obveznost do Evrope.

Po teh odličnih in pomembnih besedah nas je minister dr. Cincar-Marković zapustil, zunaj po glavnih beograjskih žilah pa je telco življenje mirno dalje. Kakor da je vojna daleč in kakor da so grožnje z novimi spopadi samo izrodek bolečnih predstav na časopisih in pisarnah.

General Smuts v Keniji

Nairobi, 5. marca. s. (Reuter) S posebnim letalom je prispel včeraj semkaj južnoafriški ministri predsednik Smuts. Na letališču ga je pozdravil med drugim po veljnik angleške vojske v Keniji general Cunningham. General Smuts bo za čas svojega bivanja v Keniji gost kenijskega guvernerja.

Vprašanje nemške intervencije v Atenah

Ugibanja v zvezi z avdienco nemškega poslanika pri grškem ministrskem predsedniku — V Berlinu so skrajno rezervirani

Budimpešta, 5. marca p. Beograjska »Politika« poroča iz Berlina, da je nemški poslanik v Atenah obiskal predsednika grške vlade ter imel z njim daljši razgovor. Kakšen je bil namen in cilj tega obiska, o tem ni mogel izvesti noben h podrobnosti, ker so na odločilnih mestih v Berlinu v tem pogledu skrajno rezervirani.

Ta obisk je ponovno sprožil glasove, da Nemčija posreduje v italijansko grškem sporu. Po zadnjih poročilih se zdi, da je Eden podaljšal svoje bivanje v Atenah, kar je razumljivo sprito naraščajočega zanimanja za Grčijo.

Značilno je, da so večeraj na odločilnih mestih v Berlinu prvič, odkar traja italijansko grški konflikt, razlasili sedanje stanje nemško grških odnosov. Doslej so v Berlinu vedno le zatrpavali da se v nemško grških odnosih ni nič spremenilo. Večeraj pa se je posebej naglas polagal na diplomatsko stran odnosa, češ da se diplomatski odnosi niso spremenili, da pa je nastala sprememba v splošnih odnosih, odkar je Grčija postala angleška pripraga.

Sprito dejstva, da so nemške čete že na bolgarsko grški meji, daje ta izjava vsakomur misliti, da ni mogoče reči, se nič konkretnega, v katerem pravcu se bodo razvijali nadaljnji dogodki in če bodo imeli ti dogodki diplomatsko ali pa vojaško obseleže.

Švicarska informacija

Bern, 5. marca. p. Švicarska brzojavna agencija poroča, da so se že začeli razgovori med Nemčijo in Grčijo glede likvidacije grško italijanskega spora. V nasprotju s tem pa v Atenah sledi ko prej zavračajo vse vesti o možnosti sklenitve premirja iz Italijo in poudarjajo, da se bo Grčija borila do kraja.

Audienca nemškega poslanika

Atene, 5. marca. s. (Columbia BS). V času ko se je sredi angleški zunanji minister Eden mudi pri kralju Juriju, je sprejel grški ministrski predsednik Koričis v avdienco nemškega poslanika pri grški vladi.

Vojna v Afriki

Angleški vojni minister o lastnih in italijanskih izgubah General Cunningham imenovan za guvernerja v Vzhodni Afriki

London, 5. marca. s. (Reuter) v spodnji zbornici je večeraj sporočil vojni minister Margesson, da so Angleži v Libiji doslej ujeli okoli 140.000 italijanskih vojakov. Večerajšnje vojno poročilo iz Nahrabije pa navaja, da je bilo v Italijanski Somalijski doslej ujetih 10.000 Italijanov. Naknadno sedaj poročajo, da je bilo na vseh drugih bojiščih v vzhodni Afriki doslej zajetih 6000 italijanskih vojakov. Skupno število italijanskih vojakov, ki so bili doslej ujeti v Afriki, znaša 156.000.

O izgubah angleške vojske v Libiji vojni minister Margesson večeraj ni hotel dati nobenih podatkov, pripomni je samo, da so bile te izgube malenkostne. Podatke o izgubah v Somalijski navaja večerajšnje ke-njijsko vojno poročilo, ki pravi, da so v času od 12. do 27. februarja izgubili Angleži samo 50 vojakov, ki so v bojih padli ter dva vojaka, ki ju še pogrešajo. 146 vojakov je bilo ranjenih.

Nairobi, 5. marca. s. (Reuter) Uradno je bilo sredi objavljeno, da je vrhovni poveljnik angleške vojske v Keniji general

Cunningham imenovan za vojaškega guvernerja vsega sovražnega ozemlja, ki so ga doslej Angleži v Vzhodni Afriki zasedli. Ob tej priliki je general Cunningham objavil posebno proklamacijo, v kateri opozarja na stroge kazni za vsak upor proti odredbam vojaških oblasti. Zasedena ozemlja so postavljena pod vojaško jurisdikcijo.

Podrobnosti o zavzetju Kufre

Kairo, 5. marca. s. (Reuter) O zavzetju zelenice Kufre po svobodnih francoskih četah javljajo nekaj novih podrobnosti. Operacije je izvedla skupina samo 100 senegalskih vojakov pod vodstvom nekaj evropskih francoskih častnikov. Ta skupina je prehodila daljavo 1000 km skozi puščavo v velikem pomanjkanju vode in živil. Kljub temu je bil uspešno izveden napad na italijansko utrdbo v Kufri, v kateri je bilo okoli 1000 mož posadke. Fort se je predal brez večjih bojov.

Nemška letala ponovno nad južnim Walesom

Močan napad na neko mesto — Nemci poročajo o večjem številu požarov in eksplozij

London, 5. marca. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javlja v svojem današnjem jutranjem komunikatu: Sovražni letalski napadi na Anglijo preteklo noč niso imeli večjega obsega. Enako kakor prejšnjo noč so bili napadi predvsem usmerjeni na neko okrožje v južnem Walesu, kjer je bilo povzročeno nekaj požarov, ki pa so bili večinoma kmalu pogaseni. Vsi požari so bili do jutra pod kontrolo. Nekaj bomb je bilo vrženih tudi na točke ob južni angleški obali ter ob ustju Temze. Ti napadi niso imeli pomembnejšega značaja ter so povzročili malo škode in malo žrtev.

Za en sovražni bombnik je potrjeno, da je bil ponoči nad južnim Walesom sestreljen.

London, 5. marca. s. (Reuter) Glavni cilj sovražnih letalskih napadov je bil preteklo noč zopet neko mesto v južnem Walesu. Napad na mesto je bil dokaj močan. Sovražna letala so metala zlasti mnogo svetlobnih raket in zažigalnih bomb, toda prostovoljnimi gasilskim oddelkom se je posreželo preprečiti resnejše požare. Oprilki napada na mesto je bil en sovražni bombnik sestreljen ter se je zrušil v Bristolski Kanal. Prav tako poročajo, da je bilo ponoči nad Walesom sestreljeno še drugo sovražno letalo.

Nekaj napadov je bilo ponoči izvedenih tudi na južnovzhodno Anglijo. Bombe pa tam niso povzročile človeških žrtev in tudi škoda na hišah je bila majhna. O priliki napada na neko mesto ob južni angleški obali sta bila menda dva nemška bombnika težje poškodovana.

Letalski alarm je bil ponoči dan tudi v Londonu, resnejšega napada na prestolnico pa ni bilo. Pred polnočjo je bil dan znak za konec alarma.

Nemško poročilo

Berlin, 5. marca. AA. (DNB). Ob mraku so se sredi težki nemški bombniki dvignili, da bi bombardirali važne vojaške cile

v nekem pristanišču na zapadni angleški obali. Po poročilih članov posadke z nemških letal, ki so se prva vrnila s tega polja, so opazili večje število velikih požarov in eksplozij.

Udeleževanje angleške letalstva

London, 5. marca. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: Večeraj podnevi so letala obalnega poveljstva na patrolnem polju napadla neko sovražno letališče pri Brestu ter so s strojnimi obselebevala 12 letal na letališču. V bitki s sovražnimi lovci je bilo eno nemško letalo sestreljeno.

Francija pristala na teritorialne koncesije Siamu

ni pa v celoti sprejela novih japonskih posredovalnih predlogov

Tokio, 5. marca. s. (Columbia B. S.) Izvedelo se je, da je japonska vlada nekoliko spremenila svoj posredovalni predlog v siamsko indokitskem konfliktu, obenem pa je stavila francoski vladi rok, da do danes ob 12. odgovori na nove predloge.

Vichy, 5. marca. s. (Tass). Associated Press zavi, da je po informacijah iz uradnih francoskih krogov francoska vlada pristala na važne teritorialne koncesije Siamu, ni pa popolnoma sprejela japonskih posredovalnih predlogov. Japonci so pristali na spremembo toliko, da ne zahtevajo več, da bi nova siamska meja segala do jezera Tonle v Kambožji.

Tokio, 5. marca. s. (Tass). Agencija Domej poroča, da je izjavil večeraj načelnik

Slavko Smolej

Ljubljana, 5. marca

Ime Slavka Smoleja naši javnosti ni neznan, vendar smatramo za uместno, da objavimo o njem nekaj podatkov.

Kakor bo na današnjem predavanju razvidno, je Slavko Smolej s srcem gorski fotograf. Pobjudo za fotografsko ustvarjanje slik mu je dala razstava jeseniške podružnice »Skale« v letu 1933. Ta razstava in vse ostalo okolje, zlasti skalnata družba je uamerjala njegovo pot, ki je vodila v kratkem času do velikih uspehov in priznanj tudi v mednarodni javnosti. Njegove slike je priobčil »Planinski Vestnik«, potem pa mnoge tuje publikacije, med njimi dr. Kugyeva knjiga »500 let Triglav«, »American Photography«, »Camera Craft« v Kaliforniji. Izdajatelj tega mesečnika so v letu 1937. organizirali tekmovanje za naslov najboljšega foto-klub na svetu. Smolejeva slika »Igra megljenih valov« je prejela 3. nagrado, njegove slike pa so prinesle ljubljanskemu Foto-klubu največ

točk, tako da je na tem tekmovanju ljubljanski Foto-klub dobil naslov najboljšega fotografskega kluba na svetu.

Dalje je priobčil Smolejeve slike »Der Bergsteiger« v Monakovem, »Die Galerie«, 2 njegovi barvisti sliki pa »Modern Photography« v izdaji 1940-1 (London-New York). K temu naj poudarimo, da je priobčila ta knjiga vsega le 8 barvističnih slik in med temi razen 2 Smolejevih nobenih gorskih. Smolejeva slika Triglava bo objavljena tudi v novi nemški knjigi o vsej verigi Alp.

Smolej je brez dvoma najmočnejša osebnost mlade slovenske fotografske, zlasti pa alpinistične fotografske generacije in slovenska javnost pričakuje od njega še mnog kvalitetnih del, zlasti kvaliteto na predavanju 5. marca.

Ko prihaja Smolej kot predavatelj v Ljubljano, se pač zaveda, da mora biti njegov predavanje vredno njegovega slovesa in primerno za jubilejno prireditve A. K. »Skale«, ki hoče tudi na področju barvne fotografije predstavljati visoko kvaliteto.

Nenadna podražitev krompirja

Dovoz živil na ljubljanski trg je bil danes slab

Ljubljana, 5. marca

Proti pričakovanju je bil danes slab dovoz živil na trg, kajti v začetku meseca je navadno živahen promet. Slučaj je bilo vsega dovolj. Tako je zlasti precej zelenjave, celo več kakor je je bilo lani aprila. Toplo vreme omogoča del dela neovirano prodajo zelenjave na prostem. Lani ni bilo napredaj toliko zelenjave niti o veliki noči kakor zdaj.

Vendar doslej trnovske zelenjadnice niso še začele zalagati trga z domačo zelenjavo tako, kakor ga navadno spomladi. Branjevič so najbolj založeni z uvoženo endivijo in drugimi vrstami zimskih salat. Zelenjava se zdaj nekaj časa še ne bo pocenila. Dokler ne bo napredaj berivke in mehke domače salate, bo šla uvožena zelenjava še vedno precej v denar.

Na kmečkem zelenjadnem trgu zdaj že lahko kupujete regrat, na izbiro je lepega motovilca po 1,5 din merica, špinace po 1,5 do 2 din in rdečega radiča. Napredaj je pa tudi domači zeleni radič po 2 din. Še vedno je napredaj mnogo zeljnatih glav. Izmed drugih lanskih pridelkov je nekoliko več fižola, čebule in kolerabe. Krompirja je bilo prejšnje tržne dni več kakor danes. Čim so začeli na stojnici mestne aprovizacije prodajati krompir za 25 par dražje, so kmetice navile ceno. Na stojnici je krompir po 1,75 din kg. Po tej ceni so ga prodajale nekatere kmetice še v soboto. Kaj se je zgodilo med soboto in današnjim dnem, da se je krompir podražil za 50 do 75 par? Danes so namreč kmetice prodale krompir po 2,5 din. Bilo ga je malo. Neka prodajalka je ponujala zelo slab, droben krompir po 2,25 din. Tako se pri nas

lahko podraža živila v treh dneh za 40%! Radovedni smo, s čim lahko kmetice upravičujejo to nenadno samovoljno podražitev krompirja. Na podoben način so podražile krompir čez noč jeseni. Tedaj je kazalo, da je podražitev organizirana. Zdi se, da je tudi zdaj, kar se vse prodajalke drže enotnih cen. Vendar so se najbrž uštele, kajti čez nekaj tednov bo napredaj mnogo krompirja. Zdi se krompir že precej kvari v kletih, začenja odganjati in gnije. Čez zimo se krompir tudi precej osuši, tako da je spomladi znatno lažji. Čim starejši je krompir, tem lažji je. Kmetje ne bodo mogli več dolgo zadrževati krompirja in kmalu ga bo dovolj napredaj. Upamo, da ne bo po 2,5 din, vsaj ne tako slab, kakršnega so skušale danes prodajati nekatere kmetice.

Danes je bilo napredaj nekoliko več slanine kakor prejšnje tržne dni, a bila je že vsa zmlata. Nekatere gospodinje raje kupujejo celo slanino, odnosno, da jim jo zmlejejo pod nadzorstvom. Neka gospodinja se je pritožila na tržni urad, da ji je prodajalec računal za mletje kg slanine in za papir 2 din, tako da je plačala 28 din. Razumljivo je, da bi si mesarji radi pomagali, kar pri prodaji slanine ni zaslužka, a vsak način ni dovoljen. Tako seveda nimajo pravice zahtevati nobene »takse« za mletje slanine, kajti po tem takem bi smeli računati stroške še posebej za sekanje in zavijanje mesa, prevoz iz klančine v mesto itd. Vsi ti stroški morajo pač biti vračunani v režijskih stroških. Ni tudi dovoljeno siliti nikogar, da mora kupiti tudi meso, če kupi slanino, na kar je treba opozoriti prodajalce in kupce.

V zaporu se je obesil

Tragična smrt krojaškega pomočnika Tomšiča iz Trbovelj

Trbovlje, 4. marca

Večeraj se je po Trbovljah hitro razširila vest, da se je v orožnišnici zaporu izvršil samomor krojaški pomočnik Tomšič Vilem. Žalostna novica je presenetila vse, ki so poznali mladega moža. Tomšič je bil na dobrem glasu kot priden delavec in spretel krojač, miren in tih, in nihče si ni mogel zamisliti, da bi prišel v konflikt z zakonom, ki ga je spravi v zapor ni še v prostovoljno smrt. Žalostno ozadje, ki je sedaj pojasnjeno, pač ni moglo biti edini vzrok obupnega dejanja. Tomšič je zadnji čas precej bil in kvartal, znancem pa tožil o slabem zaslužku, češ, da je krojaštvo slab poklic in, da si bo izbral drugo boljše delo. Vleklo ga je v Nemčijo. Zadržne dni je bil z doma, da ukrene vse potrebno za pot v tujino. Ko se je vrnil, se je po pozivu zglasil pri orožnikih, kjer je bil prizval nekadašnjega, katerih ga so sumili, nakar so ga zaprli. Po desetih minutah so hoteli Tomšiča ponovno zaslišati ter ga našli v celici — obešenega. Nihče ne ve, kaj se je moralo v tako kratkem času zgoditi v Tomšičevi duševnosti, da je storil ta obupen korak. Tomšič si je zvil okrog vratu svileno ovratno ruto, jo pritril na obzidni železni obroč, nakaj se je spustil na tla.

Ko so odprli vrata, je stonel Tomšič skladen ob tleh in bil že mrtev. Vsi rešilni poskusi so bili zaman. Obesil se je gotovo v obupu. Mnogo je k samomoru pripomogla duševna zmedenost kot posledica preoblegla uživanja alkohola in moralna neuvrčenost, v katero ga je spravila slaba družina in težke gmotne razmere. Tomšič je bil star šele 30 let. Svojim dobrim staršem je prizadejal hudo žalost. Pokojnega so danes spremili k večnemu počitku.

Ta tragedija ni edini značilni primer velikega moralnega in socialnega zla, ki se je razbohotilo med našo mladino. Posebno trboveljska mladina nima nobenega ravnotežja, prekomerno uživanje alkohola jo vodi v podivjanost, privlačni so slabi zgledi. Za naše industrijske razmere je to kaj malo razveseljivo. Ali res ni sredstva, da bi se mladim ljudem prikazale lepše živ-

ljenjske vrednote kot so pijančevanje, pretepanje in uboj? Mnogo odgovornosti za take žalostne pojave naše mladine je gotovo iskati v splošnem razpoloženju radi današnjih izrednih prilik, nič manj pa za to ne odgovarjajo poklicani družinski činitelji, ki bi morali čimprej z energičnimi sredstvi onemogočiti, da naš naraščaj vedno bolj propada in se onesposablja tudi za zdravo delo v dobro naroda. O nujnih ukrepih naj se posvetuje oblast z vsemi organizacijami, šolo, domom in cerkvijo. Menimo, da je v Trbovljah več kot dovolj prosvetnih, socialnih in drugih ustanov, ki naj bi temu prečemu vprašanju posvetile več pozornosti. Baš tu naj bi zastavila svojo delavnost mnogobrojna tukajšnja društva, katerim je sicer toliko pri srcu splošni napredek prebivalstva. Če se je preje toliko storilo za našo delavsko mladino, je prav in pohvalno, bati pa se je, da so ti uspehi že davno pozabljeni ter je več kot gotovo, da je treba pričeti omed rudarsko mladino iznova orati prosvetno vzgojno ledino.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 5. marca: Ugrabljen Sabinke. Red A.

Četrtek, 6. marca: Protekcija. Red četrtek

Petek, 7. marca: zaprt

Sobota, 8. marca: Šesto nadstropje. Izven.

Znižane cene od 20 din navzdol

Nedelja, 9. marca: ob 15. uri: Princeška

in pastirček. Mladinska predstava. Globoko

znizane cene od 14 din navzdol.

Ob 20. uri: Othello. Izven. Znižane cene

od 20 din navzdol

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 5. marca: Ples v maskah. Red sreda

Četrtek, 6. marca: Rusalka. Red B. Gosto-

vnanje Josipa Gostića, tenorista zagreb-

ške opere

Petek, 7. marca: Plesni večer Tatjane Far-

čičeve. Izven

Sobota, 8. marca: Ples v maskah. Izven.

Gostovanje tenorista Anatola Manoševe-

skega

Iz Kamnika

— Lovsko društvo Kamnik, v katerem so organizirani lovci iz vsega kamniškega sreza, bo imelo v nedeljo 9. t. m. ob 13. v restavraciji pri Rodetu (za Podbrežnikovo) redni letni občni zbor. Dolžnost članov zelene letniščine je, da se občnega zbora udeležijo v polnem številu.

— Zelniško direktorje v Ljubljani prosimo, da nam po možnosti vrne vsaj večerni vlak, ki je odhajal ob 20. zvečer iz Kamnika, iz Ljubljane pa ob 21.20. D. čim smo imeli prej ta vlak in še avtobus, ki je vozil iz Ljubljane ob 23.30. smo sedaj ostali naenkrat brez vsega. Nimamo vlaka in ne avtobusa. Zadnji vlak iz Kamnika odpelje ob delavnikih že ob 17.26. iz Ljubljane pa ob 18.44. kar je vsakomur prežgodaj, ker nimamo potem s Kamnikom nobene prometne zveze več. Večerni vlak na vozi samo ob nedeljah. V skrajnem primeru prosimo železniško direktorje, naj ukrene, da bo vozil večerni vlak vsaj tudi še ob sobotah, pravnih in dnevi pred prazniki. Če s tem bi nam bilo dosti pomagano in vsaj deloma ustrezno želji potujočega občinstva.

— Kladnikovo hišo je pustilo Sokolsko društvo Kamnik razkužiti. Sedaj hoče vse prostore še z adnom prebiti. Zato prosimo vse soboljšarke molstre v Kamniku, da se morda dogovorijo, kdo izmed njih bi bil pripravljen proti povračilu režijskih stroškov vse prostore tudi prebiti z adnom na najenostavnejši način. Kdor koli izmed njih bi bil pripravljen opraviti to koristno delo, prosimo, da se javi Sokolskemu društvu Kamnik.

— Zakonci stavkajo je naslov veseligr. ki jo uprizori Delavska knjižnica v Kamniku. Predstave bodo v soboto 8. marca ob 20. in v nedeljo 9. marca ob 18. v lastni dvorani na Grabnu. Toplo priporočamo vsakomur, ki si želi vselega razvedrila, da si ogleda to igro.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 5. marca: Janez Jož. od

Križa; Evžebij

DANASNJE PRIREDITVE

Ljudska univerza: predavanje primarija

dr. Leo Savnika »Zenski spolni hormoni in

rake ob 20. in v mali Filharmonični dvorani

Alpinistični klub »Skale«: predavanje

Slavka Smoleja »Barve v gorah« ob 20. v

Franciški dvorani

Razstava slikarjev Kralja, Godca in La-

koviča v Ohsenelovi galeriji na Gosposvet-

ski cesti

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trn-

kocaj ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenbur-

gova ulica 7.

Iz Kranja

— Ljudska univerza priredi v četrtek 6. t. m. ob 20. v gimnazijski telodavnici predavanje g. Branca Janika »Izbor planinskega cvetja«. Predavanje bodo spremljali številni barvni diapozitivi. Vstopnina obilajna.

Občinski prehranjevalni odbor ponovno opozarja stranke naj ne hodijo po krušne karte na občno temveč naj dvignejo karte pri trgovcih, ki si jih navedli v prijavnica. Krušne nakaznice prejmejo na občni le one stranke, ki iz kakršnega koli vzroka niso prejeli nakaznice že v mesecu februarju in jih prejmejo sedaj prvič.

— Kostanje so odstranili. Koncem pre-

teklega tedna so odstranili kostanje pred

Narodnim domom nasproti gimnazije. Res

je, da so ti kostanji že doslužili in da je

park sedaj prostelji, toda nesmiselno bi

bilo puščati kostanje na severni in vzhodni

strani. Zato naj občina odstrani še te,

zasadi pa naj primerna druga drevesa, ki

bodo park poživila in tvorila okolico pri-

jeden prehod.

Iz Trbovelj

— Dečja maskarada. Trboveljski malč-

ki so tudi letos pridelili dečko maskarado,

ki je prav lepo uspešna. Pustno rajanje se

je vršilo v prostorih tukajšnjega otroškega

vrta. Učiteljice so prav okusno okra-

sile šolske sobe ter pripravile vse, da je

deca lahko rajala vesela in razigrana.

Otroci so pokazali mnogo smisla za dobre

maske. Deca je pela in deklamirala ter se

ob zvokih harmonike tudi parkrat zavrtela.

Prireditvi so prisostvovali učiteljice in

matere, ki so deco tudi obdarovale in po-

gostile.

— Da se prepreči spomladanske po-

plave in njih kvarne posledice, se pozivajo

vsi trboveljski posestniki ob strugah po-

tokov in hudournikov, lastniki vodnih na-

prav itd., da odpravijo nedostatke v vodo-

točnikih, zlasti da očistijo struge in posejajo

ob hudournikih vse dreve in stare debele

gimovje in šore, ki štrle v vodo in ovi-

rajo njen tok. Očiščevalna dela je treba

izvršiti do 10. marca t. l. Po preteku tega

roka se bo občina po svojih organih pre-

prilača o izvršitvi te odredbe. Tiste, ki bi

odredbe ne upoštevale, bo občina prijavila

sreskemu načelnstvu, katero jih bo z za-

konitimi sredstvi prisililo k izpolnitvi iz-

danih odredb.

— Čestna razsvetljava ponekod pri nas

zopet opoveduje

DNEVNE VESTI

— Na ljubljanski univerzi 2474 slušateljev. V zimskem semestru je bilo vpisanih na ljubljanski univerzi 2461 rednih slušateljev in slušateljic (med njimi 524 visokošolci). Izrednih slušateljev in slušateljic je bilo 13. Največ visokošolcev je bilo vpisanih na tehniški fakulteti, in sicer 847 rednih in 2 izrednih. Na tehniški fakulteti se šola 64 visokošolci. Na drugem mestu po številu visokošolcev je juridična fakulteta (603), na tretjem filozofska (507), na četrtem medicinska (324) in na petem teološka (190).

— V naši državi je 4257 tovarn, v katerih dela okrog 200.000 delavcev. V izdaji trgovskega ministrstva je izšla ob koncu februarja statistika industrije kraljevine Jugoslavije z adresarjem industrijskih podjetij. To je prva uradna statistika naše industrije. Iz nje posamezno, da je v naši državi 2940 industrijskih podjetij, ki imajo 4257 tovarn z osnovnim kapitalom 12.253.599.000 din in vrednostjo proizvodnje 15.755.492.000 din. Vse naše tovarne imajo 300.613 delavskih mest, njihova pogonska sila pa znaša 871.155 k. s. Povprečno je bilo v naši industriji leta 1938 zaposlenih 200.000 delavcev. Ti podatki se posebno razlikujejo od onih v dosedanjih publikacijah.

— Nevarnost pomanjkanja usnja. Iz Beograda poročajo, da se kaže potreba po omejitvi izvoza goveje živine, ne toliko zaradi pomanjkanja mesa na domačih tržiščih — mesa je dovolj in izvoz ne vpliva v tem pogledu na domača tržišča — pač pa proti nevarnosti pomanjkanja usnja. Prejšnje čase je naša država uvažala goveje kože iz južnoameriških držav, odkar se je pa začela vojna, je uvoz povsem ustavljen. Usnjarnam primanjkuje kož za strojenje, zlasti še ker v državi ne koljejo več toliko živine, odkar so uvedeni brezmesni dnevi. Zato bi bilo neobhodno potrebno čim prej zagotoviti dovolj sirovin za usnjarnje, zlasti še, ker usnje spada med pomembne industrijske izdelke, ki ga ne moremo uvažati v teh časih in ki je izrednega pomena tudi za narodno obrambo.

— Žitni odbor pri Prizidu. Z odlokom ministra za prehrano je bil ustanovljen pri Prizidu žitni odbor, ki mu je predsednik pomočnik trgovskega ministra dr. Savo Obradović. Naloga odbora bo skrbeti za točno izvajanje na žito nanašajočih se uredb.

— Odobrena regulacija Drave. Gradbeni minister je odobril načrt regulacije Drave na odseku Rošne—Starše v revidiranem proračunskem znesku 1.527.180 din, s tem, da banska uprava v Ljubljani razpiše licitacijo v skrajšanem roku 15 dni.

— Posvetovanja naših in nemških gospodarstvenikov. Zadnje čase se proučujejo v državah južnovzhodne Evrope načrti o razdelitvi industrijske proizvodnje. Pri tem sodelujejo tudi nemški gospodarski strokovnjaki. Gre za to, da bi se v državah južnovzhodne Evrope posebno dvignila industrija, ki ima doma vse potrebne sirovine, v prvi vrsti prehranjevalna industrija. Na drugi strani naj bi se pa znižal na minimum izvoz sirovin ali polfabrikatov iz teh držav Srednje Evrope in sicer z namenom, da bi se te sirovine predelovale v domačih tovarnah in šele potem izvažale kot izdelki. V izdaji državah Srednje Evrope naj bi se proizvajali taki izdelki, za katere ni tam sirovin. Tako bi prišlo do prave industrijske razdelitve in sodelovanja na jugovzhodu Evrope. O tem vprašanju se posvetojuje zadnje dni v Beogradu naši in nemški gospodarski strokovnjaki.

— Živalske kužne bolezni. Po stanju v dne 23. februarja je bila silnava in parklejska na 1 dvorcu, steklina na 5, garje na 2, mehurčasti izpuščaji na 9, svinjska kuga na 22 in nalezljiva ohromelost svinj na 30 dvorcih.

— Iz notarske službe. Na izpraznjeno notarsko mesto na Brdu je odbor notarske zbornice zaradi smrti javnega notarja Josipa Konde postavil za vršilca dolžnosti notarskega namestnika Peterlina Stanka v Ljubljani ter mu določil za nastop službe dan 1. marca 1941, to pa, dokler ne nastopi novo imenovani notar.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 19. z dne 5. t. m. objavlja uredbu o spremembi zakona o Narodni banki kraljevine Jugoslavije, uredbu o dopolnitvi zakona o državnem pravobranilstvu, odločbo o oprostitvi 12.000 ton sladkorja od plačila carinskih davčin, pravilnik o ureditvi razmerja med direkcijsko za zunanjo trgovino in Narodno banko kraljevine Jugoslavije, naredbu o spremembah in dopolnitvah naredbu o kontroli uvoza umetnih gnojil, žvepla in modre galice, spremembo in dopolnitev naredbu o kontroli izvoza žive živine, pojasnilo paragrafa 78 zakona o gozdiščih, odredbo o ustanovitvi izplačevanja kuponov in izdajanja novih kuponovskih pol za obveznice 4%nega posojila, naredbu o prepovedi zvišanja cen predmetom, ki so pod kontrolo, naredbu urada o kontroli državnih in banovinskih uslužbencev na območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novine«.

— Smrt vrliga moža. Ob udeležbi vse soseske so pokopali v ponedeljek dopoldne na pokopališču v Mošnjah 81-letnega posestnika in gospodarja Janeza Resmana, rodom iz Vrhnj pri Radovljici. Pokojnik, prava korenina svojega rodu, je preživel vse svoje življenje v rojstnem kraju in tudi žalni sprevod se je razvil iz njegove rojstne hiše. Možu zglede pridnosti in vztrajnosti je bil predvsem pri srcu napredek doma in še v poznih letih, ko ga je starost že upognila, mu je bilo delo prvo! Mož, ki je izročil posestvo sinu Ivanu, bi bil nemara še vzdrljal, da ni nastopila hripa. Smrt je prišla nenadoma. Pokojnik je še opoldne pojedel juho, dobro ujo potem je pa umrl. Na meji vasice je s pogovorili poslovilne besede g. Arsenek, po službi božji pa je duhovščina z Brezji opravila pogrebne obrede. Zglednemu gospodarju in kmetovalcu bo ohranjen najlepši spomin!

— Razpisana služba banovinskega čestarja. Banske uprave razpisuje pri okrajnem mestnem odboru v Ljutomeru mesto banovinskega čestarja, in sicer na banovinski cesti II. reda št. 226 Police—Ščavnica—Očeslavlci—Okoslavlci—Dragotinca za prago od km 7.00 do km 14.00. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 26. t. m. pri okrajnem mestnem odboru v Ljutomeru.

— Drugo gostovanje dresdanske opere v Zagrebu. V ponedeljek zvečer je vprizorila dresdanska opera v Zagrebu Beethovnovo opero »Fidelio«. Svečani predstavi so prisostvovali podpredsednik vlade dr. Maček, ban Hrvatske dr. Šubišić, nemški poslanik

von Heeren in še več drugih dostojanstvenikov. Gledališče je bilo nabito polno in gledališče je navdušeno sprejelo nemške igralce.

— Mnogo morskih rib v Zagrebu. Zagrebška ribarnica je bila več dni prazna. Za noben denar ni bilo mogoče dobiti morskih rib, ker je bil ribolov zaradi slabega vremena zelo slab. Zdaj se je pa naenkrat pojavilo toliko morskih rib vseh vrst, da so cene zelo padle. Samo sardelice je bilo večeraj na zagrebški ribarnici okrog 300 zabojev in prodajali so jih po 6 do 8 din kg.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, od časa do časa bo rahlo deževalo. Večeraj je deževalo v Ljubljani in smo imeli do davi 17.6 mm padavin. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 18, v Beogradu 17, v Sarajevu in Kumboru 15, v Dubrovniku 14, v Zagrebu in na Rabu 10, na Visu 9, v Mariboru 8, v Ljubljani 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 749.5, temperatura je znašala 4.8, v Mariboru 0.0, v Zagrebu 2, v Beogradu 5, v Sarajevu —1, na Visu 8, v Splitu 11, v Kumboru 6, na Rabu 10, v Dubrovniku 7.

— Nesreče. Iz Ortnice so prepeljali v bolnico 13-letnega strojnikovega sina Franca Vilevalda, na katerega so se zrušile s kupa deske in ga podule. Vilevald ima zlomljeno desno nogo. — V gozdu pri Sv. Juriju pod Kumom je podrl hloč 17-letnega posestnikovega sina Jožeta Baloga in mu zlomil desno nogo. — V Kresnicah je ponoči padla iz postelje 1 leto stara delavčeva hčerka Marija Nemc in si zlomila desno roko. — V Ljubljani pa je padel z motornega kolesa 21-letni mehanik Franca Abulner in se poškodoval na glavi in po rokah.

— Velik vlom v Šmartnem pri Litiji. Ljubljanska policija je bila davi telefonično obveščena o velikem vlovu v Šmartnem pri Litiji. Vlomili so ponoči vdrl v pisarno Knafljeve strojarne, kjer so navrtali železno blagajno in odnesli večjo vsoto denarja. Na delu so bili najbrž vlomilci, ki imajo za seboj prav dobro vlomilsko šolo in ki so blagajno navrtali prav strokovnjaško.

— Okraden sodnik. V noči na ponedeljek so vlomili obiskali stanovanje sodnika dr. Iva Umnika v Gradcu pri Litiji. Vlomili so odnesli iz stanovanja dolgo moško zimsko suknjo z baržunastim ovratnikom, temno moško obleko, ki jo je ovrstovanec kumal dobil od krojača, sive pumparice, siv suknjič, telovnik in dva para moških čevljev. Dr. Umnik ima okrog 5000 din škode.

— Tudi na deželi kradejo kolesa. V zadnjem času je bilo ukradenih več koles v okolici Ljubljane, zlasti na Ježici in v St. Vidu. Ukradli so jih najbrž mladi tatinci, ki prihajajo kras kolesa v okolico iz mesta. — V Mateni je bilo dan ukraden 1500 din vredno skoro novo rdeče pleksano kolo znamke »Mowe« Jakobu Juhu. — V Primskovem pa je tat odpeljal 800 din vredno kolo znamke »Ideal« Ivanu Muravcu.

— Dva samomora v Zagrebu. V Zagrebu se je večeraj zastrupila z octovo kislino Amalija Ivoš, stara 41 let. Prepeljali so jo na kliniko, kjer ji bodo skušali rešiti življenje. V obup jo je pogнала beda. — Enaki nagibi so pogнали v smrt 40letno postrežnico Jelko Dvorsak. Tudi ona se je zastrupila in je kmalu po prevozu v bolnico umrla.

— Obsojeni, ker so kopali premog. Pred okrajnim sodiščem v Čakovcu se je zagovarjalo večeraj 50 kmetov, ki jih je tožilo lastništvo premogovnika Pekenica v Murskem Središču, kjer so kopali premog. Vsi so bili obsojeni. Obsojba jih je pa presenetila, ker so že več let kopali za svoje potrebe premog na tem ozemlju.

— Veliko tihotapstvo svile. Na progi med Zagrebom in Beogradom so prijeli večeraj štiri tihotape svile. Policijski agenti so zaplenili okrog 106 kg čiste svile, ki so jo tihotapej pod vodstvom Janka Rajkovića spravili čez mejo v bližini Rakkeke.

— Pol vagona moke na podstrešju. V Sarajevu so našli v hiši upokojenca Adena Rusenpašića na podstrešju skrite pol vagona moke. Mož jo je kupil lani v Banatu in jo prodal po 7.20 din.

— Samomor mlade silvice v Beogradu. V ponedeljek zvečer se je v Beogradu zastrupila silvija Ružica Kovač. Prepeljali so jo sicer v bolnico, kjer je kmalu umrla. V smrt je šla zaradi nesrečne ljubezni.

Iz Ljubljane

Ostro streljanje na Barju

Na enega izmed dni do 10. t. m. bo artiljerijski polk priredil na Barju ostro streljanje s topovi. Prebivalstvo bo šlo o pravem času obveščeno, že danes pa ga opozarjamo, naj se ne prestraši zaradi teh vaj in naj se natanko ravna po predpisih vojaških oblasti. Streljanje bo v bližini Črne vasi, Babine gorice, škofljice, Šmarja, Drenika, Pijave gorice, Studenca, Iga, Iške vasi, Gornjega Iga, Strahomerja, Tomišlja in Lip. Zaradi smrtno nevarnosti bo na ta prostor tedaj dostop strogo prepovedan ter bo zastražen po vojaških stražah in patrolah. Prebivalstvo lahko ostane v svojih hišah, razen onih, ki jih bo na zahtevo treba izprazniti. Prav tako bo na ta prostor zaprt za živino.

Ce bi se zaradi kršitve prepovedi in predpisov zgodila kakšna nesreča, ne bo odgovorna vojaška oblast, zato naj prebivalstvo mirno sluša vsa navodila straž in patrol. Začetek in konec streljanja bo objavljen s trobento, a po končanem streljanju bodo odpoklicane straže in patrole. Lahko se zgodi, da kakšna granata ali šrapnel ne eksplodira in da takega izstrelka ni mogoče takoj opaziti. Za take primere velja naslednje navodilo: granate ali šrapnela se nihče ne sme dotikati. Če kdo najde neeksplodiran izstrelček, naj to takoj javi občinu in orožnikom, občina pa naj da takoj postaviti okoli njega preprosto ograjo v širini 5 metrov z napisom »Smrtno nevarno«. Občina ali orožništvo naj to takoj sporoči komandi 16. artiljerijskega polka s točno navedbo kraja, da pride strokovnjak izstrelček uničiti. Prostor, kjer leži neeksplodirani izstrelček, mora biti zavarovan z orožniško stražo do njegovega prihoda.

Kdor ne bi upošteval predpisov in navodil vojaških straž in patrol, bo sam trpel vse posledice, prav tako pa tudi občinska uprava, ki ne bi o pravem času poskrbela za vse potrebno.

— I Prvi del koncerta pevskega društva »Saves«, ki bo v nedeljo 9. t. m. v Štepanji vasi, bo izpolnila naša umetna pesem. Vse

skladbe bodo prvič izvajane po pevcih »Saves«. Imena skladateljev, kakor dr. Schwab, C. Vremšak, H. Vogrič, A. Hajdrih, dr. Ipavec in Fr. Venturini jamčijo za dobro izbero programa. Zlasti pa opozarjamo na Venturinijev »Oče naš« in »Vasovalca« z bariton-solom, ki bosta doživela svoj krst, z drugim delom spreda bo društvo seznanilo javnost v naslednjih dneh. Predprodaja vstopnic v trgovini Jernej Hlebs, nasproti kavarne Tabor.

— Ij Vprašanje moke postaja od dne do dne bolj pereče in seveda tudi vprašanje dobre in slabe moke. Lani je laboratorij mestnega tržnega nadzorstva samo enkrat ugotovil plesnivo moko. V januarju in februarju letos je mestni tržni urad preiskal vso moko v Ljubljani in našel samo na treh krajih žaltavo koruzno moko. Moka prihaja iz vseh strani države v Ljubljano in je večkrat zelo različna ter boljša ali slabša po kakovosti. To se je dogajalo tudi v normalnih časih, ko je bilo blaga dovolj, in je razumljivo, da se sedaj dogaja še večkrat. Mestni preskrbovalni urad vedno moko razdeli med grostise že kar iz mlinov ali pa s kolodvora ter je zlasti to ob sebi umljivo, da mestni preskrbovalni urad ne more biti odgovoren za kakovost moke. Mestni občini se moka ni mogla pokvariti, ker je vedno kupovala samo pšnico in jo dala, kadar jo je potrebovala, v mlino samo toliko, kolikor so jo razni socialni zavodi potrebovali. Moka je šla torej iz mlinov naravnost v konsum in se ni mogla pokvariti v mestnih skladiščih. Glede moke mestnega preskrbovalnega urada na nakaznice pa doslej ni bilo nobene pritožbe. Pri vsem tem pa peki niso popolnoma nedolžni, vsaj kar se tiče kruha. Mestni laboratorij je preiskal 34 vzorcev kruha in našel med njimi 5 neprimernih, ker je bila primešana plesniva moka. Preiskane so bile tudi vse testenine ter so bili vsi vzorci primerni.

— Ij Nadaljevalni esepantski tečaj priredil Esperantsko društvo Ljubljana v prostorih Trgovskega učnega zavoda. Kongresni trg 2/II. Otvoritev tečaja nočijo ob 20. Vabljeni vsi esperantisti Ljubljane.

— Ij NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO! — Ij Barvanj malinovce je bil po ugotovitvah mestnega tržnega urada lani prav zelo razširjen v našem mestu. Mestni tržni urad je moral napraviti red s strognimi preskavami pri izdelovalcih in prodajalcih. Število neprimerljivih vzorcev je bilo nenavadno veliko, v glavnem pa je bila povsod ugotovljena primešana umetna barva. V

enem primeru je bilo ugotovljeno, da je bil ves »malinov sok« napravljen iz kemikalij. Vse ugotovljene primere je moral seveda obravnavati še kazenski referat. Pri poznejših pregledih je bilo ugotovljenega mnogo več pristnega malinovca. Mestni tržni urad bo strogo še nadalje zasledoval ponarejvalce malinovca ter bomo v Ljubljani kmalu povsod imeli samo pristni malinovce.

— Ij Po hribih in dolinah je preneval naš najvstranejši in naidelnejši pevec Janez Završan. Po vsej slovenski zemlji ga poznajo. S svojimi kvarteti in kvinteti je prepeval vse naše kraje in eno poletje je prepeval njegov kvartet tudi po vseh naših važnejših planinskih kočah. Kjer je Janez Završan, tam je petje in to lepo petje, trdimo na tudi, da malo kdo poje narodne pesmi s takim občutkom, kakor ravno Janez Završan. Letos bo minulo 50 let kar prepeva, zato mu bo priredil pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske v soboto časten večer pri katerem bodo sodelovali slovenski kvarteti in kvinteti. Večer bo ob 20. uri v dvorani Trgovskega doma. Vabljeni ste vsi, 178-n

— Ij Društvo prijateljev Golnika ima važno nalogo, saj skrbi na naraščajoče načine za one, ki so podvrženi naši najnevarnejši bolezni. Za uspešno svoje delo potrebuje društvo izdatnih denarnih sredstev in da okrepiti svoje blaginje, bo priredilo v petek 14. t. m. v veliki Filharmonični dvorani akademijo, ki ima popolen koncertni značaj. Nastopili bodo naši najboljši umetniki, instrumentalisti pevci, plesalci in recitatorji. Spored bomo javili. Vstopnice sodijo od 8. t. m. dalje v predprodaji v Knjižarni Glasbene Matice.

— Ij Za koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice, ki bo v ponedeljek 10. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani, so vstopnice v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

— Ij Pečeni štajerski kapuni, deset vrst specialnega vina, gostilna Lovšin. 177-n

— Ij Drzna mlada tatca. Neka trafikantka je v ponedeljek popoldne pozabila v tramvajemskem vozu na Dolenjski cesti majhen kovček, v katerem je imela za okrog 400 din tobačnih izdelkov in še nekaj drugih predmetov. Seveda se je takoj spomnila na kovček, zato je šla do naslednje postaje, kjer je spet počakala na vračajoči se voz in zahtevala svoj kovček. Nemalo pa se je začudila, ko ji je sprevodnik povedal, da ga je že vzela njena nečakinja. Trafikant-

ka je takoj spomnila, da gre za tatvino in odšla je na policijsko stražnico, kjer jo je prijavi. Stražniki so tatvino kmalu izsledili in sicer v osebi komaj 14-letne deklice, ki je skušala cigarete razpečati po gostilnah.

— Ij Spet tatvine koles. Izpred gostilne Agnola na Tržaški cesti na Glincah je tat odpeljal 700 din vredno, črno pleksano kolo znamke »Westfalen« Avgustu Novaku. — Francu Strazišarju je bilo ukradeno 1000 din vredno, rdeče pleksano kolo znamke »Victoria« izpred Zalaznikove kavarne na Starem trgu. — France Marin pa je prijavil, da mu je nekdo odpeljal 500 din vredno, črno pleksano kolo znamke »Puche« izpred bufeja Minke Rakarjeve na sv. Petra cesti.

Iz Celja

— c Obtožen je bil, da je našel svoj avto. Dne 27. februarja 1939 se je na cesti blizu Dolenje vasi pri Artičah vnel osební avto, last 27letnega avtoizvoščaka Stanka Zerjavi iz Brežice. Avto, ki je bil rri Vzajemni zavarovalnici zavarovan za 20.000 din, so plameni popolnoma uničili. Zerjav je prejel 14.500 din zavarovalnice. Pozneje se je v razgovoru z nekim soferjem poslal, da je sam zažgal avto in da je potem dobil zavarovalnico. Ko se je Zerjav nekoč spri z omenjenim soferjem, ga je sofer naznanil, da je sam zažgal svoj avto. Zaradi tega se je moral Zerjav v tork zagovarjati pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča. Pri razpravi je zanikal krivdo in izjavil, da se je bil v razgovoru s soferjem samo pošalil. Tudi priče so izpovedale razbremenljivo za Zerjavo. Sodišče je Zerjavo oprostilo.

— c V celjskem gledališču uprizori mariborsko Narodno gledališče drevi ob 20. Nušičevo učinkovito komedijo »Sumljiva oseba«. Predstava je za abonma.

— c Učiteljsko iz celjskega sreza bo zborovalo. Na mestni deklški narodni šoli v Celju se prične v soboto 8. t. m. ob pol 9. dopoldne zborovanje sreskega učiteljskega društva JUU v Celju. Voda na skupne narodne šole v Ljubljani prof. Rudolf Kobilica bo predaval o temi »V čem je slovenska narodna šola potrebna reforme«. Polez stalnih točk je na dnevnem redu tudi poročilo o načrtu novega šolskega zakona, ki ga je izdelala ljubljanska Kmetijska zbornica, uskovali na bodo tudi rezultate ankete o učiteljskih stanovanjih v srezu.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

znamko — Popustov za male oglase ne priznamo. Za pismene odgovore glede malih ogiasov je treba priložiti

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

CEVLJE

v modi in kvaliteti dobite v trgovini »EDO«

Prešernova 48. 14. T.

OGLASUJTE male oglase

v »Slov. Narodu«

ker so najcenejši

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbica. — Velika zaloga perja po 7.— din. Julijana, Gospodstvska c. 12 in Francišanska ul. 3. 3. T.

MOSKI

PRI ŽIVČNI SLABOSTI

poskusite OKASA tablete

Orig. zvojni 110.— din. Dobi se v vsaki lekarni. Po želji pošljemo literaturo. Poljarno: dr. Delini

DELINI

Opel. rep. pos. 5. v. 1939-1940

POHISTVO

Vsakovrstne stole politiram

oprave pletem stole vsa popravila najcenejše. Zorman, Breg 14. 442

KLISEJE

ENO VETRAVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

SLUŽBE

Beseda 50 par davek posebej

Najmanjši znesek 8.— din

KROJASKEGA POMOČNIKA

za velike kose sprejme takoj

Franjo Lemut, Zagorje ob Savi 595

Vila

z velikim sadim vrtom ob Savi

na Dolenjskem se proda. Naslov: Bleiweisova c. 16/II levo

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

VINO

muškati silvanec, 60 hl. domač pridelek, prodam. Cena po dogovoru. Heller Ivan, Breg, Ptuj. 597

HRIPAVOST IN BOLEZNI GRLA

prežnete najhitreje z uživanjem planinskega cvetličnega medu, katerega dobite v

MEDARNI

Ljubljana, Zidovska 6. 13. T.

OTROŠKO POSTELJICO

prodam. Vzamem v šrambo razne predmete po nizki ceni. Naslov pove uprava Sl. Naroda 603

BOLJSE DEKLE

ki zna kuhati in opravljati tudi druga hišna dela, sprejemam. Ponudbe poslati: Advokat Košta Josip, Vinkovci. 601

FRIZERKO

veščo železno, vodno in posebno trajne ondulacije, sprejemam v stalno službo s 15. ali 20. marcem. Plačam dobro, hrana in stanovanje v hiši. Žižek Ivan, frizer, Ljutomer. 597

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

CVETLIČNI MED

sortiran, kupite vedno najceneje v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 16. T.

POSEST

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

NA VRHNIKI

se proda lepa stavbna parcela. Naslov v upravi Sl. Naroda. 597

598

599

600

601

602

603

604

Ljubljana je kmečko mesto

V Ljubljani je 406 hlevov in 2267 glav goveje živine — Mleko, ki ga dobivamo, je do dveh tretjin zanesljivo zdravo

Ljubljana, 5. marca. Ljubljana je še vedno kmečko mesto, čeprav bi tega ne sodili po nekaterih ulicah v središču. Toda Ljubljana je kmečka že glede na svojo veliko površino, ki je le v mali meri zazidana in obsega mnogo travnikov in njiv. Mesto je imelo že pred priključitvijo okoljskih občin kmečki značaj zaradi delno ali povsem kmečkih predmetov. Tako je Trnovo še vedno kmečko, čeprav je kmetov od leta do leta manj v primeri s številom pravih meščanov. Tudi šentpetrski okraj se ni izgubil svojega kmečkega značaja. Že pred priključitvijo je spadalo Barje pod mestno občino. Barje ne bo imelo nikdar povsem mestnega značaja, že zato, ker ni primerno za zidanje, velika površina je pa dobra za obdelovanje ali vsaj za travnike.

To končno ni posebna nesreča, da mestna občina vključuje v svoje ozemlje tudi številne kmetije. Upoštevati je treba, da veliko mesto potrebuje tudi mnogo živine. Dovoz na naš živilski trg bi bil mnogo slabši, če bi ne imeli kmečke periferije Ljubljana je vedno dobro založena z izvrstnim domačim sčevjem, sedem in izvenjavo, tako da prihajajo k nam kupovat celo iz mnogih podeželskih krajev. n. pr. z Bleda, iz Kranja, Skofje Loke včasih celo iz Trčica in nekaterih bližnjih dolenskih letoviških krajev. Razveseljivo je tudi, da je Ljubljana vedno dobro preskrbljena z dobrim in sorazmerno ceninim mlekom. Mnoga mesta v državi so slabše preskrbljena z mlekom in zato ga morajo ljudje tudi precej dražje plačevati.

Ljubljana je tako dobro preskrbljena z mlekom zato, ker je na področju mestne občine mnogo živinorejcev. Sam dovoz mleka iz okolice ni najbrž ne mogel kriti vseh potreb, vsaj ne tako, da bi bilo mleko na prodaj po zmernih cenah. Prav zaradi zmernih cen je v Ljubljani tudi večja poraba mleka kakor bi bila sicer. Zmanjšanje porabe mleka pa bi tudi začelo ogroziti številne živinorejce kajti na področ-

ju mestne občine se mnogi kmetje posvečajo predvsem mlekarstvu. Zato je tako kočljivo vprašanje cen mleka. Močna krmlila, ki so skoraj neobhodno potrebna za rejo krav molznic, so se znatno podražila. Če živinorejec krmi krave le s senom in še celo s slabim, bo prodal mnogo manj mleka in je celo vprašanje, če bo lahko kril stroške. Težko je pa tudi kratkoma opustiti rejo, ter se preusmeriti, saj investicij ni tako lahko prenesti, pa tudi posebne izbire ni med kmetijskimi strokami.

Da se ljubljanski živinorejci pečajo v resnici predvsem z mlekarstvom, nam kažejo naslednje številke. Izmed 2267 glav goveje živine rede 1764 krav 454 telet (telet), 10 volov in 39 bikov. Reja volov se našim živinorejcem ni zdela donosna. Nekateri živinorejci imajo prave veleoblate, kakršnih je zelo malo v podeželskih krajih. Tako sta na področju mestne občine 2 hleva, ki štejeta po 20 glav goveje živine. V osemih hlevih je po 16 do 20 živali in v 27 po 11 do 15 krav.

Največ krav rede na Barju kjer je 158 hlevov in 728 glav goveje živine na drugem mestu je Šiška z Zupazami. 111 hlevov in 631 živali. V Štepanju vasi je pa samo 24 hlevov in 127 živali. V Mostah 58 hlevov in 226 živali, na Viču in v njegovi okolici 83 hlevov in 315 živali v ožjem mestu, to je teritorij mestne občine pred priključitvijo okoljskih občin je 72 hlevov in 242 živali.

Največ živinorejcev redi po 6 do 10 živali, in sicer 22%. Tudi iz tega sprevidimo, da se v mestu posveča mnogo živinorejcev mlekarstvu širokopotezno. Toda 1764 krav je seveda še mnogo premalo, da bi nam ne bilo treba uvažati mleka. Ljubljana krije s svojimi živalmi samo približno tretjino potreb druge tretjino krijejo mlekarne, ki prejemajo mleko predvsem z Gorenjskega tretjino pa morajo še dovažati kmetije iz okolice. Mestni veterinarski oddelček lahko nadzira zdravje

živali na teritoriju mestne občine. Tako so lani preizkusili vse krave molznice ljubljanskih živinorejcev, če niso morda jetične. Tuberkuloznih je bilo okrog 100 krav, toda v nobenem primeru ni bila ugotovljena odprta tuberkuloza. Precej teh krav so živinorejci doslej že prodali mesarjem. Smotno so začeli v Ljubljani voditi evidenco o zdravju živali na področju mestne občine l. 1937. Ljubljanci so lahko pomirjeni, če prejemajo mleko od ljubljanskih živinorejcev: to mleko je zdravo.

V splošnem je pa zdravje tudi mleko ljubljanskih mlekarj saj je sterilizirano. Ni pa mogoče jamčiti za kakovost mleka zunanjih dobaviteljev, kajti živali rejec iz okolice niso pod tako strogo zdravstveno kontrolo.

Da pa mestno prebivalstvo prejema ne le zdravo, temveč tudi snažno in redilno, mastno mleko skrbi tržni urad s svojim laboratorijem izmed vsega dela v laboratoriju odpade največ na preiskavo mleka. Tako je bilo lani preiskanih 2588 vzorcev mleka kar je vsekakor zelo mnogo. Ugotovili so, da je bilo 8% preiskane mleka neprimerne bodisi onesnaženega ali »krščenega« premalo mastnega. Če ugotovimo, da je bilo mleko onesnaženo, mora dobavitelj plačati takšno za preiskavo in sicer 80 din. Če je pa ugotovljeno, da je bilo mleko dotito ali posneto, mora krivec plačati razen te takse še kazni ki jo določi pravni referent. Mestno tržno nadzorstvo ima kartoteko vseh ljubljanskih dobaviteljev mleka. Vseh dobaviteljev je okrog 1200.

V splošnem smo v Ljubljani lahko zadovoljni s kakovostjo mleka. Povprečno znaša maščoba mleka, ki ga dobavljajo odjemalcem živinorejci neposredno po 3,5% zadnja leta mleka mlekarj pa 3,3%. Razlika ni posebna vendar je nedvomno mleko v mlekarah v splošnem manj mastno. Toda to mleko je manj nesnažno, pač zato, ker gre skozi centrifugo.

ki je nedvomno najprimernejša žival za malega gospodarja. Tudi kunec je vse polno raznih vrst tako, da imamo živali, ki se odlikujejo po lepoti ali barvi ali obliki, ki so velike ali majhne in ki imajo najrazličnejše prednosti. Priprane gospodarske živali so orjaki, katerih običajna teža je okoli 6 kg, ki pa dosežejo tudi 3 in več kg, dalje ovčarji, ki so nekoliko manjši, ki pa imajo to prednost, da je njihov kožuh odličnejši. Dalje je gospodarska pasma angorski kunec, ki daje odlično meso in še bolj odlično volno. Štirje angorski kunci dajo na leto okoli kilograma volne, ki ima danes ceno 700 din. Odlični kožuharji na so tudi bavarna, srebrič, činčila in drugi. Celotno malego kmetiča imamo med kunce. Končno je predvsem prikazal kozo, ki je nekakšna krava malega človeka in ki se pri nas ceni še vse premalo napram pomenu, ki ima ta koristna žival drugje. Razložil je, kako se primerno goji tudi to malo žival.

Predavanje je bilo bogato najrazličnejših nasvetov in praktičnih navodil tako, da so mnogi pridobili oni poslušalci, ki se pečajo z rejo malih živali, mnogo pa so odhajali s predavanja s trdnim namenom, da se te prijetni in koristni gospodarski panogi čimprej posvetijo.

Zatiranje tuberkuloze v Nemčiji

Tuberkuloza je že več stoletij pravi bič vseh kulturnih držav. Nemčija si na vse načine prizadeva zatirati to zahrbtno, nevarno bolezen. Važno je, da začnemo tuberkulozo pravočasno zdraviti. V Nemčiji posvečajo vso pozornost prav zdravljenju v začetku. Zdravniki državnih znanstvenih ustanov proučijo vse bolnike, ki kažejo znake začetne tuberkuloze ali druge bolezni, iz katerih bi se utegnili razviti tuberkuloza. Skozi ustanove, priključene znanstvenim zavodom, gredo vsi, od katerih zdravniki domnevajo, da so tuberkulozni. Če se ugotovi, da ima kdo res tuberkulozo, ga takoj pošljejo v bolnico. Takoj se tudi določi način zdravljenja in stroški. Tu morajo v prvi vrsti prisrskotiti na pomoč bolniške blaginje in zavarovalnice. Kjer pa niče ne more poravnati stroškov, prisrskotijo na pomoč pomožna ustanova za tuberkulozne ali preskrba za srednji stan. Glavno je, da vsak bolnik pride do zdravniške nege. Nato pa v Nemčiji strogo pazijo.

Tudi bolnikova okolica, družinski člani, njegovi poklicni tovariši itd. se morajo podvreči kontroli. Tako je mogoče ugotoviti

začetek bolezni in začeti zdravljenje še preden tuberkuloza izbruhne. Mnogo ljudi pogosto pregledajo s pomočjo rentgena, posebno take, ki pridejo pogosto v stik z ljudmi, recimo uradnike, učitelje, babice itd. Vsi tuberkulozni morajo v bolnice. Posebno strogo pazijo na tuberkulozo v vojski, kjer onemnega tuberkuloznega ne sprejmejo. Velike pozornosti in nege so deležni tudi tuberkulozni, ki so že prišli iz zdravilišč kot zdravi. Tudi take zdravilni še večkrat pregledajo. Vsa ozdravljeni mora

imeti svojo spalnico. Če je potrebno dobi tudi posebna sredstva za ureditev svojega stanovanja. Posebna društva skrbijo, da so stanovanja tuberkuloznih primerno urejena. Tuberkulozni, ki niso več nevarni svoji okolici, dobivajo doklado z boljšo hrano in nove postelje. Če ozdravljene zopet sprejmejo na delo, pazijo posebno, da odgovarja delo njihovu zdravju. Po potrebi nudijo ozdravljenim sredstva, da se izuče v novem, njihovu rahlju zdravju odgovarjajočem poklicu.

Mož, ki je petdesetkrat pretental smrt

Kako je prišel Eddie Newman k filmu, kjer uganja za druge nevarne vragolije

Najslavnejši »dvojnik« med filmskimi zvezdami v Ameriki je Eddie Newman. V oblekah glavnih filmskih junakov uganja razne vragolavosti. V svojem zadnjem filmu se je že petstotistočkrat ubil, seveda samo na filmskem platnu. Pri tem jubileju je dolgo iskai zavarovalnico, ki bi ga zavarovala za primer smrtni nesreče, toda v vsej Ameriki se ni našla nobena, ki bi bila hotela to storiti.

Kako postane človek filmski skakač? Biti mora seveda najpogumnejši in najizkušenejši artist, če se hoče lotiti tega nevarnega posla. V oblekah glavnih igralcev tvegajo taki akrobati najnevarnejše vrstolomne skoke, avtomobilske karambole in nesreče, padce v prepad in podobne razburilive dogodke, dočim sedi resnični junak filmskega traku v kantini, ali pa morda leži doma v postelji. Za ta poklic torej ni potrebna skrajna akrobatska spretnost in pogum, temveč tudi precej samozatajevanja. Ime glavnega igralca gre v milijonih izvodov na lepah in v listih skoraj po vsem svetu in občinstvo je prepričano, da se je njegov ljubljeneec sam izpostavil smrtni nevarnosti, dočim je moral v resnici storiti to njegov dvojnik, neznan in neimenovan, stoječ skromno v ozadju. Toda ameriško občinstvo ima več smisla za pravičnost, kakor ravnanje filmskih trustov in zato zadnje čase vedno bolj želi zvedeti kaj o življenju teh junakov, za katere ne samo da se ne dela nobena reklama, temveč se drže še sami skromno rezervirano.

Tako je svet zvedel, da je najslavnejši, obenem pa najbolj plačani skakač Eddie Newman. Mož je povedal, da se je odločil za ta poklic zato, ker se je dolgočasi in ker je gladoval Eddie Newman izhaja iz ugledne rodbine ameriškega državnega uradnika. Sola ga ni posebno veselila. Zato je nekega dne pobral šila in kopita in pobegnil z doma. Kot slepi potnik je prišel na krov prekoceanskega parnika, kjer je po vrsti služil kot natakar, kurjač in mornariški učenec. Tako je dvakrat ali trikrat prepotoval ves svet. Pa tudi to mu ni bilo po volji in tako je prišel v potujoči cirkus, kjer je dobival več klofut in bre kakor plače. Zato je v Los Angelesu iz cirkusa pobegnil in je v Hollywood. Smatral se je za akrobata, dobro se je razumel na konje in mislil je, da bo napravil karijero. Z zadnjim belicem v žepu je prišel k filmskim atelejem.

Videč, da se mu bliža skozi visoka vrata ambulančni voz, je vprašal vratarja, kaj se je zgodilo. Zvedel je, da se je ubil artist, ko je skočil iz višine 15 m. Newman je izrazil to priliko in se ponudil za nevaren skok. Odvedli so ga k režiserju. Ko je pa zagledal 15 m visok zid, je bilo konec njegovega poguma. Toda bil je lačen, žepe je imel prazne, režiser mu je pa mahal pred oči z dvajset dolarskim bankovcem. Videč, da nova moč okleva, Newman se je dal obliči in po zadnjem opozorilu, naj skoči z obema nogama hkrati se je vrgel v globino. Pozneje je mislil, da je bil to najlažji skok njegovega življenja, kajti takrat ni imel kaj izgubiti. Skok se je posrečil, Newman je dobil 20 dolarjev in to je bil začetek njegove kariere.

Režiser ga ni hotel več izpustiti. Pozneje se je Newman specializiral na avtomobilske karambole. To je zelo težak poklic, kajti človek mora skočiti iz avtomobila v zadnjem trenutku, če noče obležati v razvalinah ves polomljen ali celo ubit. Zamudilo lahko samo enkrat, kajti drugič že igra njegovo vlogo naslednik. Najtežji je bil njegov skok, ko je igral arabskega šejka in skakal samo s 7,5 m visokega zidu, toda v dolgi halji in s puško v roki. Izprosil si je, da so mu na drugi strani zidu pripravili žimnico, toda padel je na njen konec. Puška se je razbila in sam si je zlomil nogo, tako da je moral tri mesece ležati v bolnici. Toda posnetek se je posrečil.

Ko so ga vprašali, ali se je kaj bal, je odgovoril, da strahu sploh ne pozna. Vedno izračuna najboljšo okolnost, da pretenta smrt. Največjo pustolovščino je pa doživel

kot zasebnik. Hotel se je naučiti pilotirati. Na letališču je bilo že vse pripravljeno, samo pilota ni bilo od nikoder. V pilot-skem dresu je Newman zlezel v letalo. Tam je slučajno potegnil za ročaj in letalo se je jelo premikati. Slučajno nevarnost je pritiskal desmo in levo, toda letalo je drselo po letališču vedno hitreje. Zgrabil je za krmlilo, da bi se letalo izognilo drevesom, toda letalo je zavozilo v drevo, postavilo se je na glavo, on je pa odletel med veje.

Princ Bernhard se uči letati

Neka ameriška poročevalska agencija poroča, da je dvomljivo, da bi princ Bernhard Holandski dobil od svoje tače dovoljenje uvrstiti se med letalce. Podletni princ se baje uči v Angliji letati, toda tača baje noče dovoliti, da bi se izpostavil nevarnosti aktivnega poseganja v letalske bitke. Najbrž ni dovolj trdno prepričana o njegovem junaštvu ali pa se preveč boji zanj.

Zanimivo je, da je princ Bernhard Holandski sam dal denar za nov angleški bombnik, v katerem je tudi že večkrat letel, le v boji se ni posegel, pripravlja se pa tudi na to. Ameriški novinar sicer dvomi, da bi se moglo kaj takega zgoditi, toda izključeno ni, da bo princ hotel kd prej ali slej aktivno posežati v zračne bitke med angleškimi in nemškimi letalci.

Goethejev „Faust“ v Oslu

Hamburško gledališče je gostovalo nedavno v Oslu z Goethejevim „Faustom“ in Lessingovo »Mino von Barnhelm«. Doseglo je velik uspeh in norveški listi so obširno poročali o gostovanju kot važnem umetniškem dogodku. Pred prvo predstavo je položil intendant hamburškega gledališča državni svetnik Karl Wüstenhagen lepca venca na grobova velikih norveških pesnikov Ibsena in Björnsona.

Radioprogram

Petek, 7. marca

7: Jutranji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7:45. — 11: Šolska ura: Robinson Crusoe nekdanj in njegov otok sedaj (g. Viktor Pirnat). — 12: Naš pesmic vrsta cela poslušalce bo razvnela (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Jugoslovanski nacionalni spored (radijski orkester). — 14: Poročila, objave. — 14:10: Tujkoprometno poročilo. Pohorje ob koncu zime. — 17:30: Sramek »Škrjanček«. — 18:10: Zenska ura: Delavka in knjiga (gđc. Matjan Milena). — 18:30: Plošče. — 18:40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19:25: Suedski prekop (g. dr. Valter Bohinec). — 19:40: Plošče. — 19:50: Izseljenska poročila. — 20: Koncert. Sodeluje: gđc. Ksenija Kušej in radijski orkester. — 21:30: Mandoline in balalajke (plošče). — 22: Napovedi, poročila.

Predavanje o vzornem malem gospodarstvu

Predaval je tajnik društva „Mali gospodar“ Jože Ahčan

Ljubljana, 5. marca. V ponedeljek zvečer je priredilo našino društvo »Mali gospodar« v Ljubljani predavanje o vzornem malem gospodarstvu v viški ljudski šoli. Predavanje je bilo namenjeno predvsem včanom in številnim malim gospodarjem iz okolice. Ti so napolnili predavalnico do zadnjega kotička, kar je tem bolj pokazovalo, da se danes za malo gospodarstvo in s tem predvsem za rejo malih živali povsod izredno zanimajo, kar je sprito današnjih prilik tudi razumljivo. Marsikje iščejo v malem gospodarstvu izboljšanja in olajšanja težavnih prilik in mnogi mali gospodarji si žele z vzorno rejo malih živali izboljšati svoj položaj.

Pred številnimi hvaležnimi poslušalci, med katerimi je bilo tudi mnogo mladine, ki se seveda zanima za ljubke male živalice, je predaval tajnik društva g. Ahčan. Uvodoma je razložil pomen malega gospodarstva in stanje te gospodarske panoge pri nas ter drugje, predsednik društva Mali gospodar g. Grabnar Drago. Opisal je vrednost in pomen malega gospodarstva predvsem za malega človeka, pa tudi za narodno gospodarstvo vobče. Prikazal je uspešen razvoj malega gospodarstva po svetu, kjer so celo velike agrarne države, kakor je Rusija, spoznale veliki pomen malega gospodarstva in ga pospešujejo z veliko odločnostjo in z izrednimi uspehi. Marsikje so celo spoznali, da je uspešen razvoj malega gospodarstva prava rešitev za vso državno skromnost. Pri nas je malo gospodarstvo še na dokaj nizki stopnji, vendar se njegovega pomena začnejo zavestno povsod in številna društva malih gospodarjev pospešujejo to gospodarsko panogo z velikimi uspehi. Mali gospodarji imajo sedaj že po vsej Sloveniji v večjih krajih svoja društva ali pa vsaj posamezne člane, za katere se odira društveno delovanje. Vzorno malo gospodarstvo se pospešuje predvsem v Sloveniji, kar je razumljivo, ker je naša siva pokrajina in ima malo gospodarstvo sprito zelo zanje že prav posebno vrednost. Osrednje gibalno stremjenje malih gospodarjev je njihovo strokovno glasilo »Mali gospodar«, ki izhaja vsak mesec in prinaša številne strokovne članke, nasvete in poučaje o vseh zadevah malega gospodarstva, predvsem pa o reji malih živali. Predavatelj g. Ahčan je nato na podlagi

številnih lepih slik razložil male živali, posamezne pasme rejo in zanimivo opisal, tako rejo kokoši kakor kunce in vseh drugih živali. Predavatelj je opisal vzorne kokošnjake in pravilne kunčnice ter jih primerjal s primitivnimi prostori. V katerih se mala žival pri nas navadno nahaja in sprito tega tudi ne uspeva. Za uspešno rejo je predvsem potrebno bivašče za živali, kjer je mnogo zraka, svetlobe in prostora. Zanimiv je bil prikaz razvoja piščancev v jajcu, ko se kokoši vali. Nato je prikazal valnik s kucrim se v ale piščanci umetno. Ogrinje valnik imajo v Ameriki, kjer izvale umetno hkrati po 200.000 piščancev. Pravi žvi valni stroj je purica, ki jo lahko prislimo, da nam kar naprej vali kokošja jajca lahko pa tudi uspešno vodi piščance. Prikaz raznih kokoških pasem je pokazal, kako je ta živalski svet pester in lep. Prednica vseh naših domačih kokoši je šumska kokoš, ki se imenuje gallus bankiva. Ime pove tudi, da je ta žival prišla iz električnih krajev. In še danes imajo mnoge kokošje pasme mnogo eksotičnega saj so po svoje zanimive kokoši kochinchina, yokochama in druge. Za naše razmerje je najbolj hvaljena domača kokoš šajarka, ki je izvrstna brskatiča in tako najbolj gospodarska žival, ki si sama išče hrano. Je pa primerna le za obsejne prostore. Za manjše prilike je primerna ročajentika in nekateri druge težje kokoši kot so oringtonka, plimetka in druge. Kraljica jajc je bela leg-horn. Zanimivo je da je okonešje meso kokoši z belo kožo in ne z rumeno kakor navadno menijo naše gospodje. Ko iščejo po trgu kokošje z rumenimi nogami in preiskujejo pod rejem, dajli je koža dovolj rumena. Predavatelj je opisal tudi purane, race in zosi, ki pa za naše razmere niso posebno primerne, ker se njihova reja pri nas gospodarsko ne obnese. Številne so vrste golobov. Poleg gospodarskih pasem: škrjanec, rosovec, nojovec je polno športnih vrst, ki so primerne za ljubitelje lepih mičnih živali. Med njimi so zanimivi prevrtaji, ki letajo izredno visoko in prevračajo razne lončice ki so lahko za vzgled najboljšim pilotom. Ljubki so navčki s široko zakroženimi repi in golšarji z ogromno naplavinom golšo. In še polno je mičnih golobčkov ki so lahko pravi okras vsakega vrta in dvorišča. Najbolj pa je danes cenjena reja kuncev.

A. E. Fielding

Črna mačka — prinaša srečo

Roman

— Višji inspektor je bil tako zabaven, da sva z Agnes pozno v noč poslušali njegovo pripovedovanje. Potem sva šli pa mimo vaše sobe in zaslišali iz nje sumljiv ropot. Vaša vrata so bila zaklenjena, toda Agnes se je spominjala, da se dajo odpreti s ključem od sosedne sobe. Hitro jih je odklenila in priznati moram, da zna Agnes v kritičnem trenutku ravnati hitro. Brž sva vstopili v vašo spalnico in opazili, da omara ne stoji trdno. Višji inspektor je dejal, da vas moramo takoj odnesti. Potem smo pa zaslišali iz sosedne sobe vrišč in videli smo Phyllis, kako se je sključila liki divja mačka. Toda vi ste morali nekaj vedeti o nji, ker bi vam drugače ne stregla po življenju.

— Tega ne verjamem. Vem, Keith je nekaj pravil o tem. Ne verjamem pa, da bi bil v škodilici strup. Bila je samo past, spretno nastavljena njegovemu srcu.

Eva je bila malone prepričana, da je bila Phyllis

bojazen zastran Alisoninega življenja iskrena. To je tudi povedala. Nica je odkimala z glavo.

Za hip je osupnila. Vrata so se odprla, vstopil je Pointer. Bil je zelo blede. Prizor, ki ga je videl malo prej, je bil grozen. Phyllis Baileyeva je smuknila v sosedno sobo, čim je bila Eva zaspala. Tam je odvila vijake, s katerimi je bila omara pritrjena k steni, potem jo je pa prevrnila čez posteljo, na kateri je mislila, da Eva še vedno spi. Končno je zbežala. Morali so jo zvezati kakor navadnega norca in zdaj so jo peljali v avtomobilu na policijo. Po prihodu na policijski komisariat so našli pri nji stekleničico s strupom iz omarice dr. Wakefielda. Gotovo jo je imela pri sebi za vsak slučaj.

— Če hočete, da vam pojasnim, kaj se je zgodilo, — je dejal Pointer, — stopite v knjižnico. Tam je sodni predstojnik in on bi rad povedal svoje mnenje o tem.

— Kako se počutite, lady Heneageeva? — Kaj ste me vi prenesli z gospo Mathersovo v drugo sobo?

— Da. Gospa Mathersova je bila slučajno v bližini. — Kdo mi je pa dal uspalno sredstvo? — je nadaljevala.

— Poslal sem k doktorju Morleyu po neškodljiv uspalni prašek in priznam, da sem vam ga nasul v kavo.

— Zakaj pa? Zakaj ravno meni? Kako ste vedeli, da mi preti nevarnost, če mi je res preti? — Seveda vam je preti, — je odgovoril Pointer.

Ko sem zvedel, da ste na večer umora slišali zapirati vrata safa, sem takoj vedel, da bo treba skrbeti za vašo varnost.

— Toda, gospod Pointer, Phyllis Baileyeva mi je rešila danes popoldne življenje... Odhitela je nazaj v Gaskellovo hišico...

— To mi je znano. Pojasnilo vas preseneti, lady Heneageeva.

— Preseneti me? Govorite, prosim.

— Mislim, da je bilo to neposredno po tem, ko ste mi omenili vrata safa, da je Phyllis odhitela nazaj h Gaskellovom? — je vprašal Evo.

— Da, — je odgovorila Eva prestrašeno. — Da, bilo je neposredno po tem.

— Mislim torej, — je nadaljeval Pointer obzirno, da je že v tistem trenutku sklenila odstraniti vse s poti, po možnosti čim prej. Drznen si vprašati: Ali ni prosila tudi vas, da bi nikomur ne omenili, da ste slišali zapirati vrata safa?

— Da, to je res.

— Vidite torej. Sklenila je odkriti se vas še preden bi lahko to komu povedala. Ni pa hotela, da bi bila storjena dva umora v enem dnevu. Gospodična Baileyeva je bila namreč tista, ki je zastrupila mleko gospodične Gaskellove s ciankaliem, ki ga je bila vzela iz omarice doktorja Wakefielda.

— Prepričana sem, da se ne motite, — je pritrdila Nica.

— Toda... — je začela Eva, pa je takoj umolknila. — Zato se ji je tudi tako mudilo, da bi zaenkrat

preprečila ta umor, — je nadaljeval Pointer. — Vi ste pomenili za njo neposredno nevarnost. Gospodična Gaskellova mora počakati.

— Saj jaz sem samo slišala, kako so se vrata safa zaprla. — Eva ni mogla vsega dobro razumeti, kajti tudi pri zločinu mora biti logika.

— Z mesta, kjer ste bili, niste mogli slišati, kako so se vrata zaprla, — je dejala Nica. — Zdaj razumem. Slišali ste padec Henryjevega telesa... ali pa je bil morda umorjen ob drugem času, kakor domneva zdravnik. Sicer pa zdravnik ni bil glede časa trdno prepričan.

— Nikakor ne, slišala sem, kako je nekdo zaloputnil vrata safa, — je ugovarjala Eva.

— To ni mogoče! Sicer pa kmalu zvemo, kaj je vse to pomenilo... In Nica je prva odhitela doli v knjižnico. Tam je bil sodni predstojnik, ki se je delal zelo važnega. Poleg njega pa še mož visoke kočene postave. Le-ta se je sukal okrog tapetnih vrat v steni.

Vsi so kriknili.

— Ali ste videli, da je tam še en safe? — je vprašal polkovnik Evo, ki pa ni imela o drugem safu niti pojma.

— To je zelo star safe in ključ od njega manjka. — Ali ni imela ključa Phyllis? — je vprašala Nica.

— Ne, — je odgovoril Pointer. — Drage dame, ne morem vam potrditi z okrepčilo. Zdi se mi, da ga potrebujete.